

.....
(nazwa przedsiębiorstwa)

.....
(zakład)

.....
(ferma)

Zatwierdzam:

.....
(podpis pracodawcy)

ANALIZA RYZYKA ZAWODOWEGO NA STANOWISKU DOJENIA KRÓW PRZEPROWADZONA METODĄ PROBABILISTYCZNĄ Δ

wrzesień, 2013 rok

1. WSTĘP

W świetle obowiązujących przepisów jednym z obowiązków wszystkich pracodawców jest dokonywanie oceny ryzyka zawodowego związanego z wykonywaną pracą oraz stosowanie niezbędnych środków profilaktycznych zmniejszających to ryzyko. Informację o powyższym oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami, pracodawcy przekazują wszystkim pracownikom.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest analiza ryzyka zawodowego na stanowisku dojenia krów. Na tym stanowisku rozpatrywane będą wszystkie zadania wykonywane przez pracownika: **wykonywanie czynności doju w hali udojowej (typu rybia ość) oraz pomoc przy zbiegach weterynaryjnych, prace przy próbnym doju.**

Ocena ryzyka zostanie przeprowadzona **metodą probabilistyczną** λ . Uzyskane wyniki, wskażą, które z zadań i czynności stwarzają największe ryzyko dla zdrowia i życia pracownika, co pozwoli na podjęcie racjonalnych decyzji odnośnie usunięcia zagrożeń. W przypadku braku takiej możliwości, zostaną wskazane najlepsze sposoby zmniejszenia występującego ryzyka.

2. OPIS STANOWISKA PRACY.

2.1. Wykaz zadań i wynikających z nich czynności.

Do zadań dojarza należy :

2.1.1. Prace przygotowawcze do doju.

- a. Sprawdzanie stanu technicznego i higienicznego urządzeń udojowych.
- b. Przełączenie rurociągu mlecznego do schładzalnika mleka – wykładanie węża od automatycznej myjni i przełożenie tego węża do schładzalnika mleka.
- c. Napędzenie krów z obory do poczekalni hali udojowej, przemieszczanie się pieszo po terenie obory, otwieranie i zamykanie właściwych bramek.
- d. Wypędzanie krów z hali udojowej - przemieszczanie się pieszo po terenie hali udojowej – wchodzenie i wychodzenie do poczekalni po schodach.
- e. Wytarcie strzyków (jednorazowe papierowe ręczniki).
- f. Przedzdojenie, sprawdzenie stanu zdrowotnego wymienia, w razie potrzeby wykonanie TOK-u.
- g. Uzupelnianie olejów w pompach próżniowych (tylko w razie potrzeby).

2.1.2. Dój właściwy.

- a. Włączanie aparatu udojowego.
- b. Zakładanie aparatu udojowego.
- c. Przemieszczanie się pieszo po hali udojowej.
- d. Wstrzyknięcie w udo krowy oxytocyny.
- e. Zakładanie plastikowej opaski na nogę leczonej krowy.

2.1.3. Prace po zakończeniu doju.

- a. Mycie urządzeń udojowych (aparat udojowy, filtr mleka) roztworami myjącymi oraz płukanie wodą bezpośrednio po każdym doju - przemieszczanie się pieszo po hali udojowej, poczekalni i pomieszczeniu zlewni mleka i stacji pomp.
- b. Przełączenie rurociągu mlecznego do automatycznej myjni – przekładanie węża od schładzalnika mleka i wkładanie tego węża do pistoletu automatycznej myjni.
- c. Mycie wodą węzłem z sieci wodociągowej hali udojowej i poczekalni (posadzki, ściany, wygrodzienia), mycie ręczne urządzeń hali udojowej i zbiornika na mleko.
- d. Ręczne dozowanie płynów dezynfekująco-myjących do myjni schładzalników mleka.

2.1.4. Pomoc przy zabiegach weterynaryjnych.

- a. Wstrzyknięcie do wymienia leku.
- b. Smarowanie wymion maściami.
- c. Znakowanie leczonych krów.
- d. Obcinanie ogonów krów.
- e. Kolczykowanie krów.
- f. Podawanie preparatów przeciwko bieguncce.

2.1.5. Prace przy próbnym doju.

- a. Przemieszczanie się po hali udojowej i zlewni mleka.

Do każdego z wyżej opisanych zadań i wynikających z nich czynności, przypisano zdarzenia niepożądane, ustalono potencjalne przyczyny oraz rodzaje zagrożeń (tabela 5).

2.2.1. Prace przygotowawcze do doju.

- a. Sprawdzanie stanu technicznego i higienicznego urządzeń udojowych.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).
--

- b. Przełączenie rurociągu mlecznego do schładzalnika mleka – wykładanie węża od automatycznej myjni i przełożenie tego węża do schładzalnika mleka.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).
--

- c. napędzenie krów z obory do poczekalni hali udojowej, przemieszczanie się pieszo po terenie obory, otwieranie i zamykanie właściwych bramek.

A1 - Kopnięcie.

A2 - Nadepnięcie.

A3 - Przygnięcie.

A4 – Bodnięcie.

A5 - Uderzenie ogonem w twarz pracownika.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

- d. Wypędzanie krów z hali udojowej - przemieszczanie się pieszo po terenie hali udojowej – wchodzenie i wychodzenie do poczekalni po schodach.

A1 - Kopnięcie.

A2 - Nadepnięcie.

A3 - Przygnięcie.

A4 – Bodnięcie.

A5 - Uderzenie ogonem w twarz pracownika.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).
--

- e. Wytarcie strzyków (jednorazowe papierowe ręczniki).

A1 - Kopnięcie.

A3 - Przygnięcie.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

- f. Przeddojenie, sprawdzenie stanu zdrowotnego wymienia, w razie potrzeby wykonanie TOK-u.

A1 - Kopnięcie.

A3 - Przygnięcie.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

g. Uzupelnianie olejów w pompach próżniowych (tylko w razie potrzeby).

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

A11 – Porażenie prądem elektrycznym.

2.2.2. Dój właściwy.

a. Włączanie aparatu udojowego.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

b. Zakładanie aparatu udojowego.

A1 - Kopnięcie.

A2 - Nadeptnięcie.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

c. Przemieszczanie się pieszo po hali udojowej.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

A10 – Uderzenie strumieniem wody, pod ciśnieniem w twarz pracownika.

d. Wstrzyknięcie w udo krowy oxytocyny.

A1 - Kopnięcie.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

e. Zakładanie plastikowej opaski na nogę leczonej krowy.

A1 - Kopnięcie.

A2 - Nadeptnięcie.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

f. Wstrzykiwanie leków do wymienia krowy.

A1 - Kopnięcie.

A2 - Nadeptnięcie.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

2.2.3. Prace po zakończeniu doju.

a. Mycie urządzeń udojowych (aparat udojowy, filtr mleka) roztworami myjącymi oraz płukanie wodą bezpośrednio po każdym doju - przemieszczanie się pieszo po hali udojowej, poczekalni i pomieszczeniu zlewni mleka i stacji pomp.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).

A9 – Poparzenie środkami dezynfekcyjno – myjącymi do instalacji udojowej.

A10 – Uderzenie strumieniem wody, pod ciśnieniem w twarz pracownika.

A11 – Porażenie prądem elektrycznym.

b. Przełączenie rurociągu mlecznego do automatycznej myjni – przekładanie węża od schładzalnika mleka i wkładanie tego węża do pistoletu automatycznej myjni.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).

c. Mycie wodą węzłem z sieci wodociągowej hali udojowej i poczekalni (posadzki, ściany, wygradzenia), mycie ręczne urządzeń hali udojowej i zbiornika na mleko.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).

A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).

A9 – Poparzenie środkami dezynfekcyjno – myjącymi do instalacji udojowej.

A10 – Uderzenie strumieniem wody, pod ciśnieniem w twarz pracownika.

d. ręczne dozowanie płynów dezynfekująco-myjących do myjni schładzalników mleka.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

A9 – Poparzenie środkami dezynfekcyjno – myjącymi do instalacji udojowej.

2.2.4. Pomoc przy zabiegach weterynaryjnych.

a. Wstrzyknięcie do wymienia leku.

A1 - Kopnięcie.

A2 - Nadeptnięcie.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

b. Smarowanie wymion maściami.

A1 - Kopnięcie.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

c. Znakowanie leczonych krów.

A1 - Kopnięcie.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

d. Obcinanie ogonów krów.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

e. Kolczykowanie krów.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).
--

f. Podawanie preparatów przeciwko bieguncce.

A2 - Nadeptnięcie.

A4 – Bodnięcie.

A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).
--

2.2.5. Prace przy próbnym dojach.

a. Przemieszczanie się po hali udojowej i zlewni mleka.

A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
--

2.3. Opis hali udojowej, kanału udojowego oraz wyposażenia stanowiska pracy

Hala udojowa typu „rybia ość” stanowi pomieszczenie o powierzchni ok. 120 m², poczekalnia o powierzchni 225 m². Praca odbywa się w trybie jednozmianowym, codziennie od godz. 3:30 do godz. 9:30 oraz od 15:30 do 20:30, przeciętnie 8 godzin w pięciodniowym tygodniu pracy?

Stanowisko pracy dojarza stanowi hala udojowa wyposażona w: aparaty udojowe, wiadra, mydło do mycia rąk, roztwór myjąco – dezynfekcyjny, ręczniki jednorazowego użycia, kosze na śmieci.

Do doju pracownik zakłada oddzielną odzież roboczą (fartuch, rękawy ochronne, rękawice gumowe, obuwie (S2 lub S4) z podeszwą antypoślizgową i ze wzmocnionym podnoskiem). Odzież musi być czysta, o nie rażących barwach.

Przed rozpoczęciem udoju dojarze myją dokładnie ręce (zwilżenie rąk w ciepłej wodzie, namydlenie rąk i przedramion, mycie szczotką do rąk, dokładne spłukanie letnią wodą i osuszenie czystym ręcznikiem jednorazowego użytku).

Pracownik stosuje substancje niebezpieczne: roztwory dezynfekcyjno – myjące do instalacji udojowej. W związku z tym konieczna jest znajomość kart charakterystyk tych roztworów, oraz bezwzględne stosowanie się do zaleceń wynikających z kart, szczególnie w zakresie stosowania środków ochrony indywidualnej.

2.4. Opis pracowników

Pracownicy zatrudnieni na stanowisku dojarzy są osobami w wieku 38 - 52 lat, z kilku i kilkudziesięcioletnim doświadczeniem zawodowym. Pracownicy zgodnie z obowiązującymi przepisami są poddawani badaniom lekarskim oraz posiadają książeczki zdrowia z wpisami dokonywanymi raz w roku przez uprawnionego lekarza medycyny pracy.

3. SZACOWANIE I ANALIZA RYZYKA ZAWODOWEGO PRZY UŻYCIU METODY Λ

3.1. Opis metody

Powyższa metoda oparta jest na mierze $\Lambda(c,1)$ tj. prawdopodobieństwie wystąpienia ubytków zdrowia pracownika nie mniejszej niż c w przyjętej jednostce czasu funkcjonowania rozważanego stanowiska pracy – jednego roku. Wyznaczanie miary ryzyka zawodowego zostało oparte na zależności:

$$\Lambda(c,1) = Q(1) \cdot Z(c) \quad (1)$$

gdzie:

$Q(1)$ - prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia niepożądanego (oznaczonego jako A^k) w ciągu 1 roku.

$Z(c)$ – prawdopodobieństwo, że zdarzenie niepożądane (oznaczone jako A^k) spowoduje straty nie mniejsze niż c .

Możliwe i najważniejsze zdarzenia niepożądane (A^k) dla wybranych zadań i czynności wybrano przy identyfikacji zagrożeń (punkt 3.2.).

Wielkości c określono jako wartości, które może przyjmować zmienna losowa, będąca rozmiarem indywidualnych strat ludzkich, zgodnie z przyjętym modelem strat ludzkich w pięciu kategoriach:

C 1 - straty zerowe mimo wystąpienia zdarzenia niepożądanego.

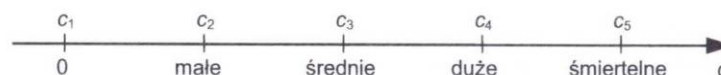
C 2 - straty małe oznaczające niewielkie i krótkotrwałe dolegliwości.

C 3 - straty średnie oznaczające małe, lecz długotrwałe dolegliwości.

C 4 - straty duże oznaczające przeważnie trwałe ubytki zdrowia.

C 5 - straty śmiertelne.

Kategorie indywidualnych strat ludzkich
(wg zaleceń zawartych w normie PN – N – 18002)

Wielkość $Q(1)$ – prawdopodobieństwo zajścia zdarzenia niepożądanego w ciągu roku wyznaczono przy użyciu ankiety eksperckiej. W tym celu powołano 2 ekspertów, z których każdy określał częstość, z jaką występuje dane zdarzenie niepożądane. Po zebraniu powyższych informacji wszystkie wyniki zostały uśrednione poprzez wyliczenie średniej arytmetycznej.

Tabela 1

Zdarzenie niepożądane A^k	Odpowiedzi ekspertów – częstość wystąpienia zdarzenia			
	Ekspert Nr 1		Ekspert Nr 2	
	1 raz na 15 lat	1 raz na 10 lat	1 raz na 15 lat	1 raz na 10 lat

Po przeliczeniu na wybraną jednostkę czasu 1 roku obliczymy następujące wyniki (tabela 2)

Tabela 2

Zdarzenie niepożądane A^k	Oszacowanie częstości wystąpienia zdarzenia na podstawie odpowiedzi ekspertów po przeliczeniu na jednostkę czasu 1 roku	
	Ekspert Nr 1	Ekspert Nr 2
	w1	w2

Ostateczny wynik oszacowania prawdopodobieństwa $Q(1)$ wyliczymy za pomocą średniej arytmetycznej, według poniższego wzoru (tabela 3):

$$Q(1) = (w1 + w2) : 2 \quad (2)$$

Tabela 3

Zdarzenie niepożądane A^k	Oszacowane częstości wystąpienia zdarzenia na podstawie odpowiedzi ekspertów po przeliczeniu na jednostkę czasu 1 roku		$\Sigma = w1+w2$	$Q(1) = \Sigma : 2$
	w1	w2		

Wyliczamy prawdopodobieństwo wystąpienia wszystkich zdarzeń niepożądanych (A^k) i wpisujemy do tabeli Nr 5. W ten sam sposób dokonano również wyliczenia prawdopodobieństwa pozostałych zdarzeń niepożądanych.

Następnie wyliczenia pozwolą na oszacowanie wartości miar zagrożeń ubytków zdrowia pracownika $Z(c)$ powstałych w wyniku zajścia pojedynczego zdarzenia niepożądanego. W tym celu wykorzystano następujące relacje:

$$Z(c2) = p2 + p3 + p4 + p5 \quad (3)$$

$$Z(c4) = p4 + p5 \quad (4)$$

Do wyznaczania tych wartości wykorzystano ankietę ekspercką. Każdy, z powołanych wcześniej, 2 ekspertów określał prawdopodobieństwo (p_j), ile spośród 1000 zajść każdego ze zdarzeń niepożądanych (A^k) przyniesie skutki w kategoriach strat ludzkich od $c1$ do $c5$. Wykorzystano tu zależność:

$$p_j = b_j : b \quad (5)$$

b_j - średnia liczba zajść określonego zdarzenia niepożądanego spośród b , które w opinii ekspertów spowodowały skutki w kategoriach strat ludzkich od $c1$ do $c5$.

b - założona liczba 1000 zajść określonego zdarzenia niepożądanego.

Uzyskane w ten sposób wartości miar zagrożeń umieszczono w tabeli 5. Następnie korzystając z zależności (1) wyliczono wielkości miary ryzyk cząstkowych $\Lambda(c_2,1)$ i $\Lambda(c_4,1)$ dla zdarzeń niepożądanych. Następnie poprzez sumowanie miar ryzyka cząstkowego uzyskano miary ryzyka całkowitego czynności, zadań i stanowiska co obrazuje tabela Nr 5 i wykresy.

3.2. Identyfikacja zagrożeń – zdarzeń niepożądanych.

Identyfikacja zagrożeń na stanowisku dojarza, polegała na jego wnikliwej i kompleksowej analizie, po której wybrano **najbardziej istotne** z uwagi na ryzyko zdarzenia. Analiza została poprzedzona z wywiadem z dojarzami o największym doświadczeniu zawodowym. To z kolei dało podstawę do opisu stanowiska, a także wyboru zadań do dalszej analizy, wyodrębnienie czynności oraz wskazanie zdarzeń niepożądanych (tabela 5).

- A1 - Kopnięcie.
- A2 - Nadeptnięcie.
- A3 - Przygniecenie.
- A4 – Bodnięcie.
- A5 - Uderzenie ogonem w twarz pracownika.
- A6 - Upadek na tym samym poziomie (poślizgnięcie, potknięcie).
- A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).
- A9 – Poparzenie środkami dezynfekcyjno – myjącymi do instalacji udojowej.
- A10 – Uderzenie strumieniem wody, pod ciśnieniem w twarz pracownika.
- A11 – Porażenie prądem elektrycznym.

Występują również długotrwale działające na dojarza czynniki szkodliwe i uciążliwe:

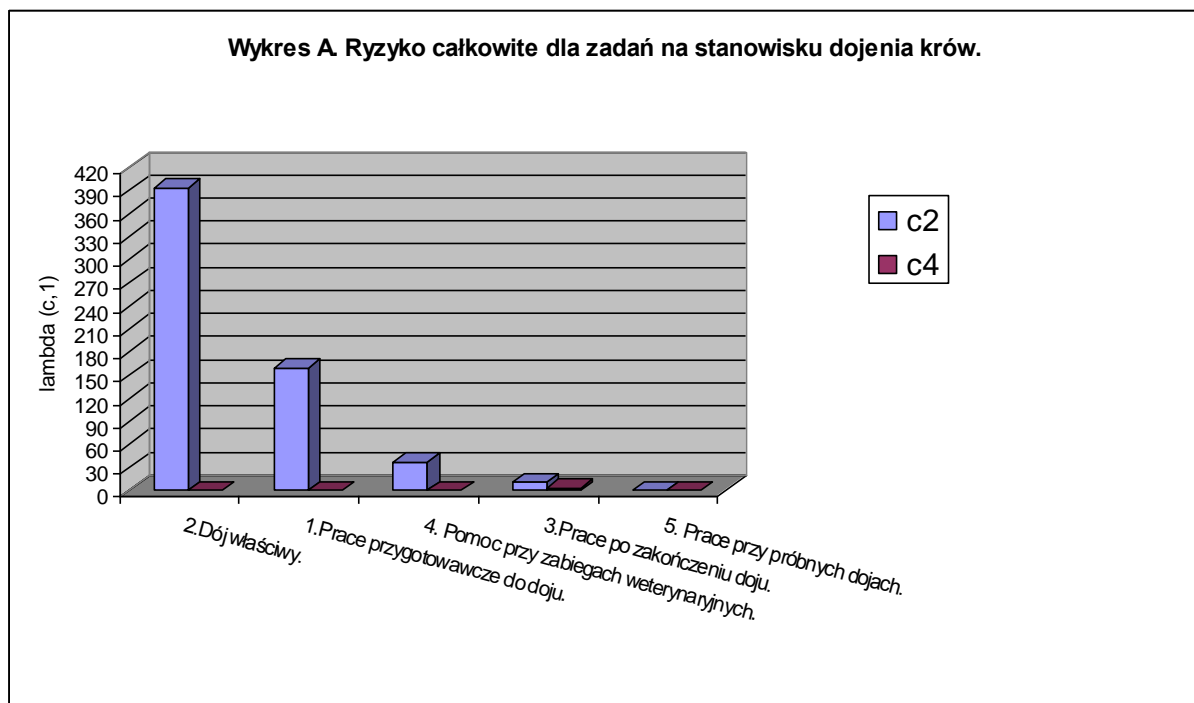
- A12- Oddziaływanie na organizm pracownika prac mokrych.
- A13 - Zagrożenia biologiczne – choroby odzwierzęce (bruceloza, gruźlica, gorączka Q).

Żadna z ilościowych metod analiz ryzyka zawodowego związanego z długotrwałym oddziaływaniem czynników szkodliwych nie może być stosowana. W związku z tym, w większości praktycznych przypadków narażenia pracownika na długotrwale działanie czynnika szkodliwego, ocena ryzyka zostanie dokonana zostanie wprost .

3.3. Szacowanie ryzyka metodą Λ

Szacowanie ryzyka metodą Λ przedstawiono w punkcie 3.1 Opis metody, a jego wyniki ukazano w tabeli 5.

3.4. Wykresy i analiza rezultatów .

Wykres A pozwala wskazać trzy zadania o najwyższym poziomie ryzyka całkowitego (c2 – ubytek zdrowia pracownika nie mniejszy niż mały):

- Dój właściwy (zadanie 2).
- Prace przygotowawcze do doju (zadanie 1).

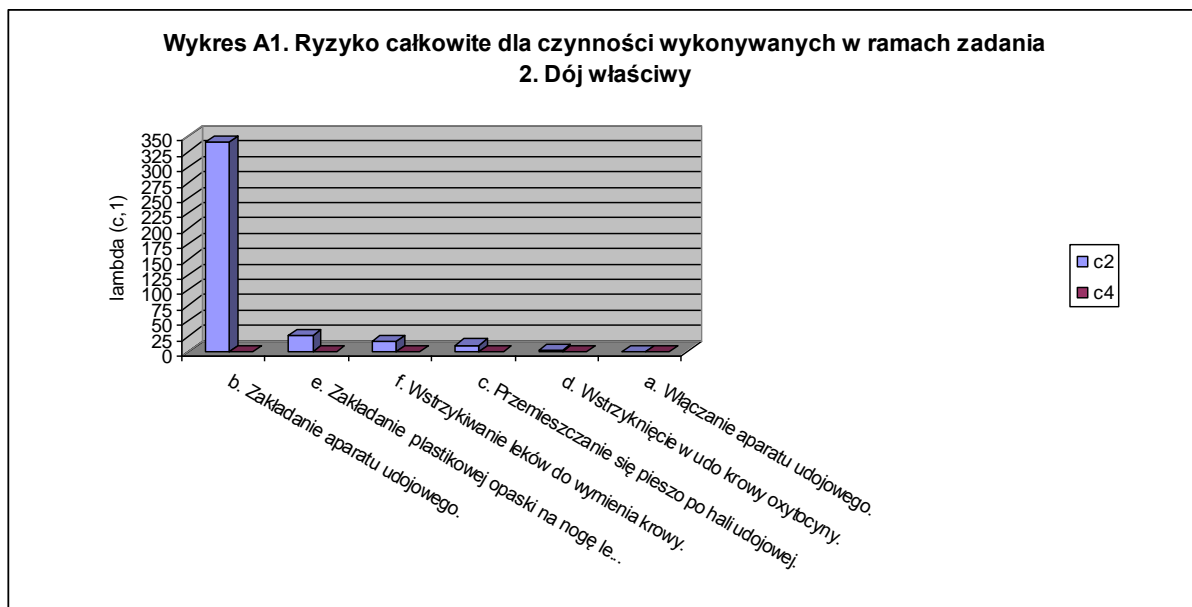

- Pomoc przy zabiegach weterynaryjnych (zadanie 4).

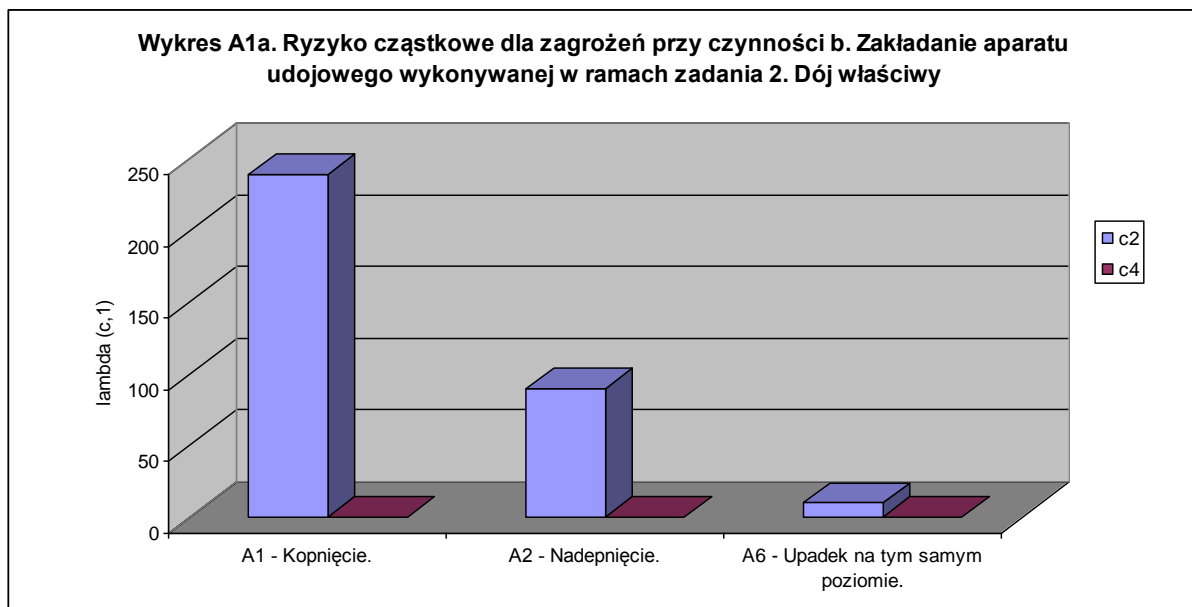
Pozostałe dwa zadania:

- Prace po zakończeniu doju (zadanie 3).
- Prace przy próbnym doju (zadanie 5).

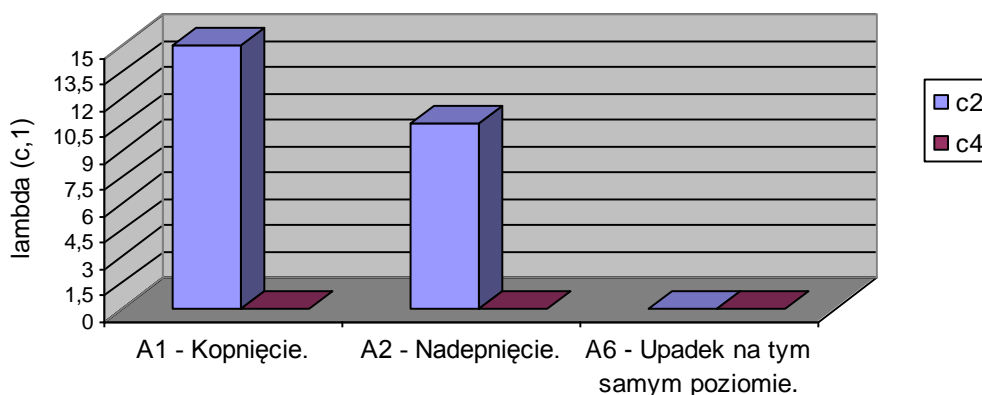
są ponad kilkadziesiąt – krotnie mniej ryzykowne od trzech pierwszych.

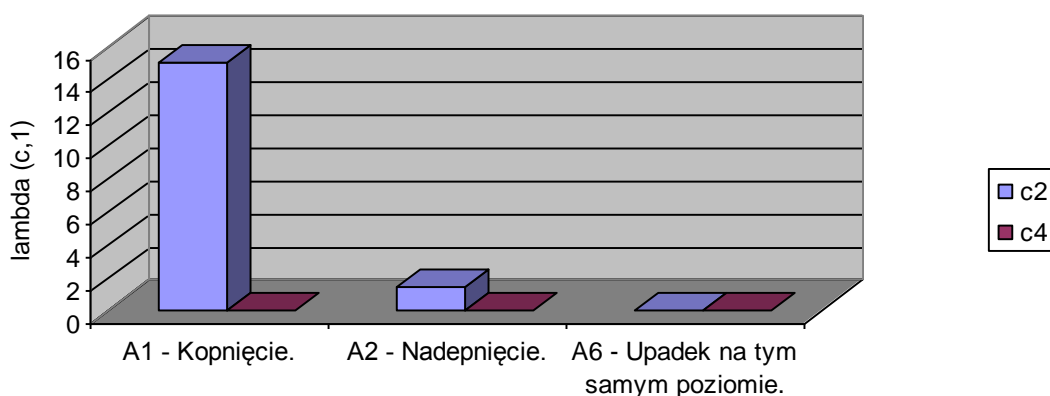
Wykres A1 pokazuje, że jedna czynność wykonywana w ramach zadania 2. Dój właściwy: (zakładanie aparatu udojowego) jest najbardziej ryzykowna (ponad kilkadziesiąt razy od pozostałych).

Wykres A1b. Ryzyko cząstkowe dla zagrożeń przy czynności e. Zakładanie plastikowej opaski na nogę leczonej krowy wykonywanej w ramach zadania 2. Dój właściwy.

Wykres A1c. Ryzyko cząstkowe dla zagrożeń przy czynności f. Wstrzykiwanie leków do wymienia krowy wykonywanej w ramach zadania 2. Dój właściwy.

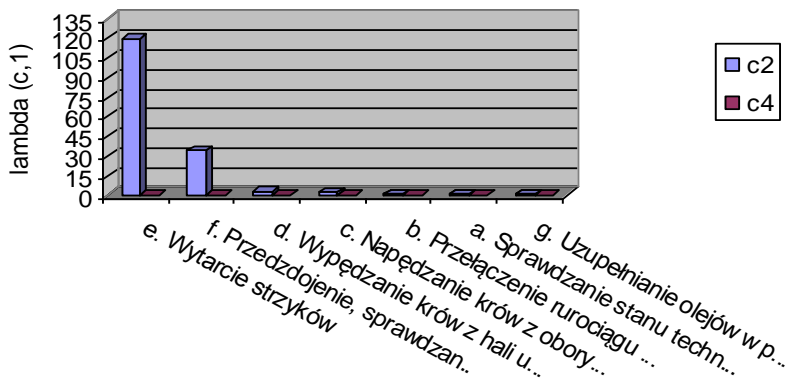

Wykresy A1a, A1b oraz A1c pozwalają wskazać, że zdarzenie niepożądane związane z działaniem krowy (A1 – kopnięcie oraz A2 – nadeptnięcie) mają największy udział w tak wysokim poziomie ryzyka. Natomiast zdarzenie niepożądane A6 – upadek na tym samym poziomie, może mieć najmniejszy udział w ubytku zdrowia dojarza.

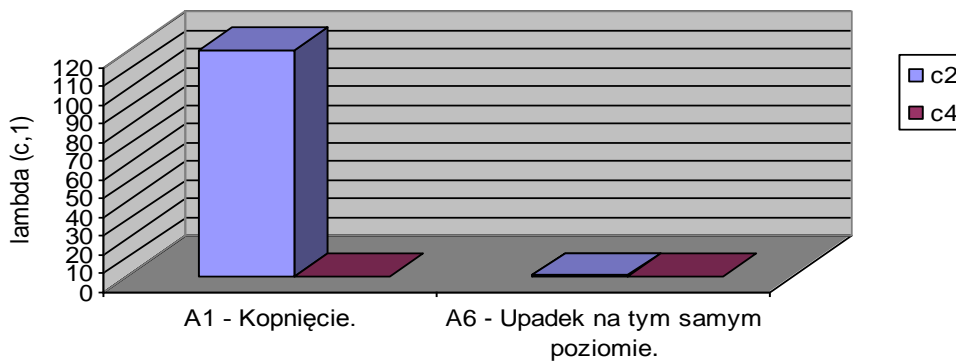
Drugim pod względem poziomu ryzyka całkowitego jest zadanie 1. Prace przygotowawcze do doju. Wpływ na taki poziom ryzyka mają głównie czynności: e. Wytarcie strzyków; oraz f. Przedzdojenie (wykres A2).

Największy udział w tym poziomie ryzyka mają również zdarzenia związane z działaniem krów: A1 – Kopnięcie oraz A3 – Przygniecenie (wykresy: A2a, A2b).

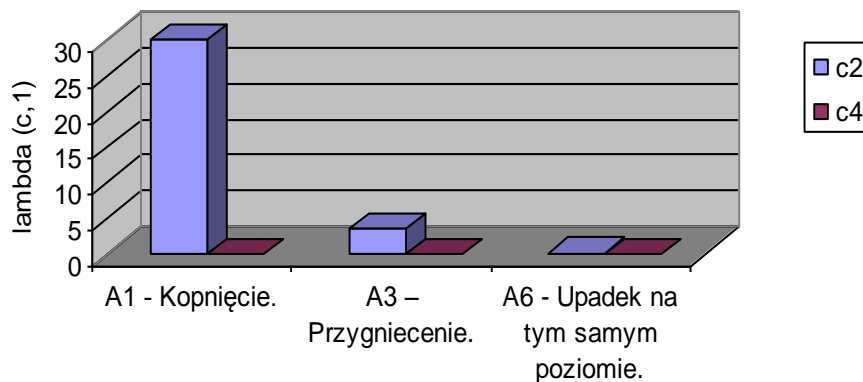
Wykres A2. Ryzyko całkowite dla czynności wykonywanych w ramach zadania 1. Prace przygotowawcze do doju.

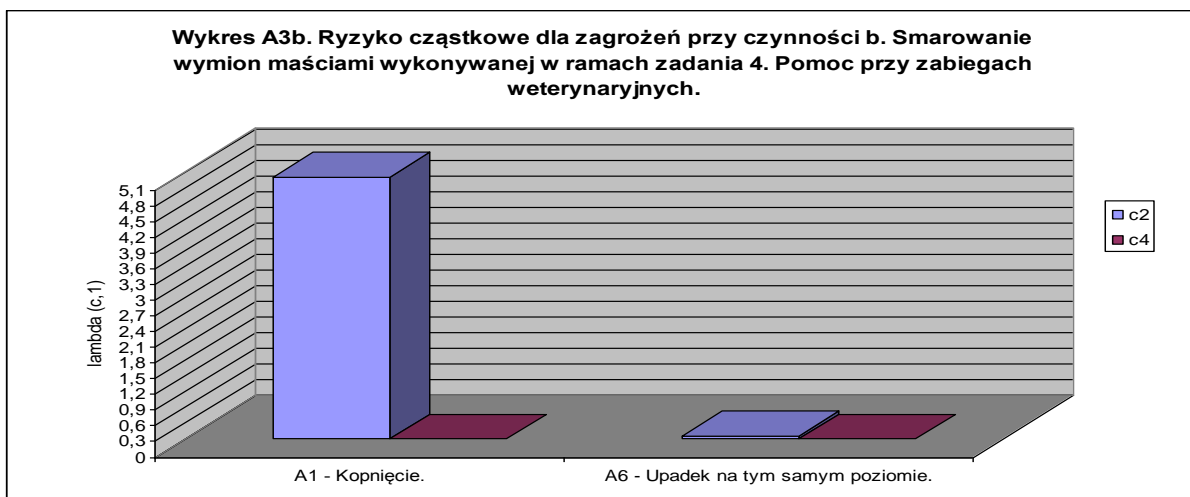
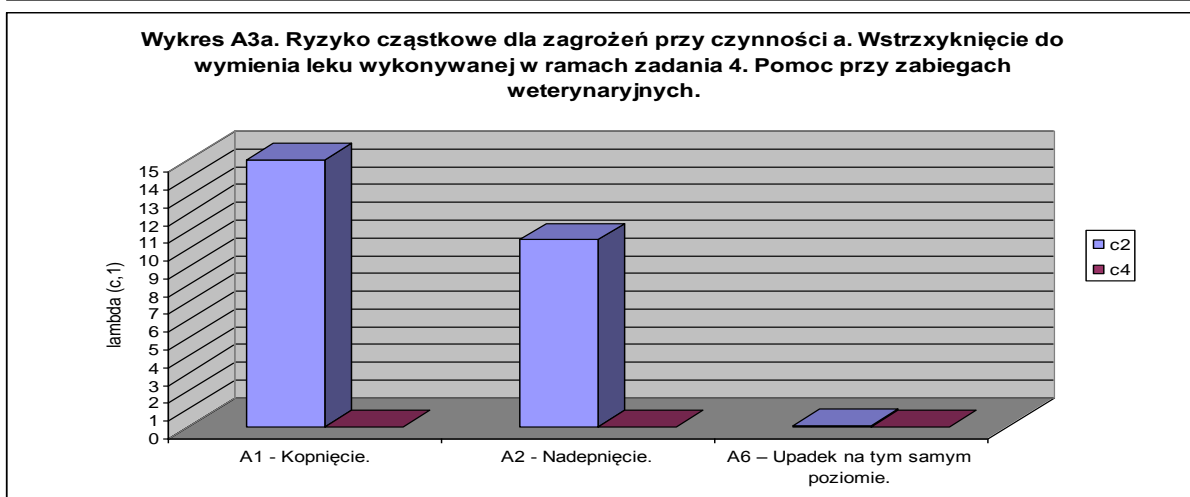
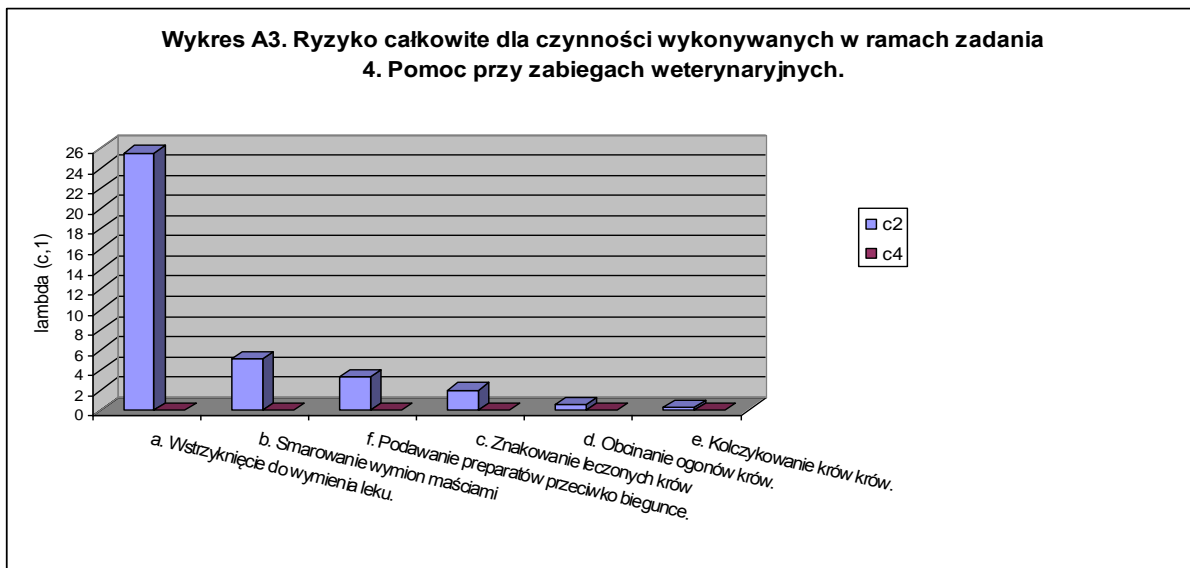
Wykres A2a. Ryzyko czastkowe dla zagrozen przy czynności e. Wytarcie strzyków wykonywanej w ramach zadania 1. Prace przygotowawcze do doju.

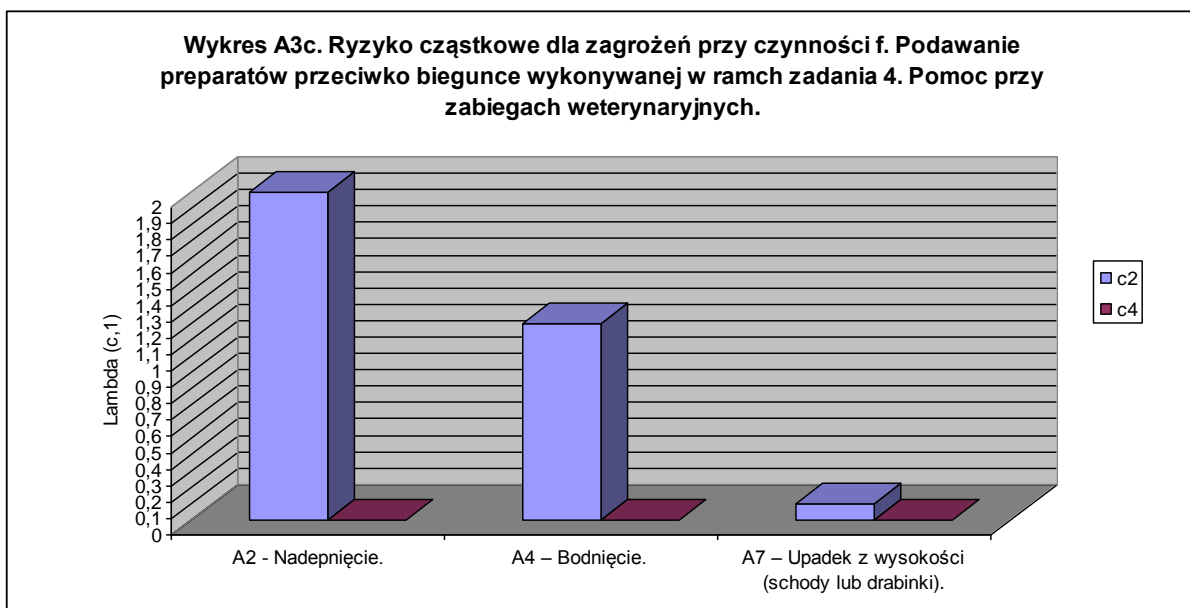

Wykres A2b. Ryzyko czastkowe dla zagrozen przy czynności f. Przedzdojenie, sprawdzanie stanu zdrowotnego wymienia wykonywanego w ramach zadania 1. Prace przygotowawcze do doju.

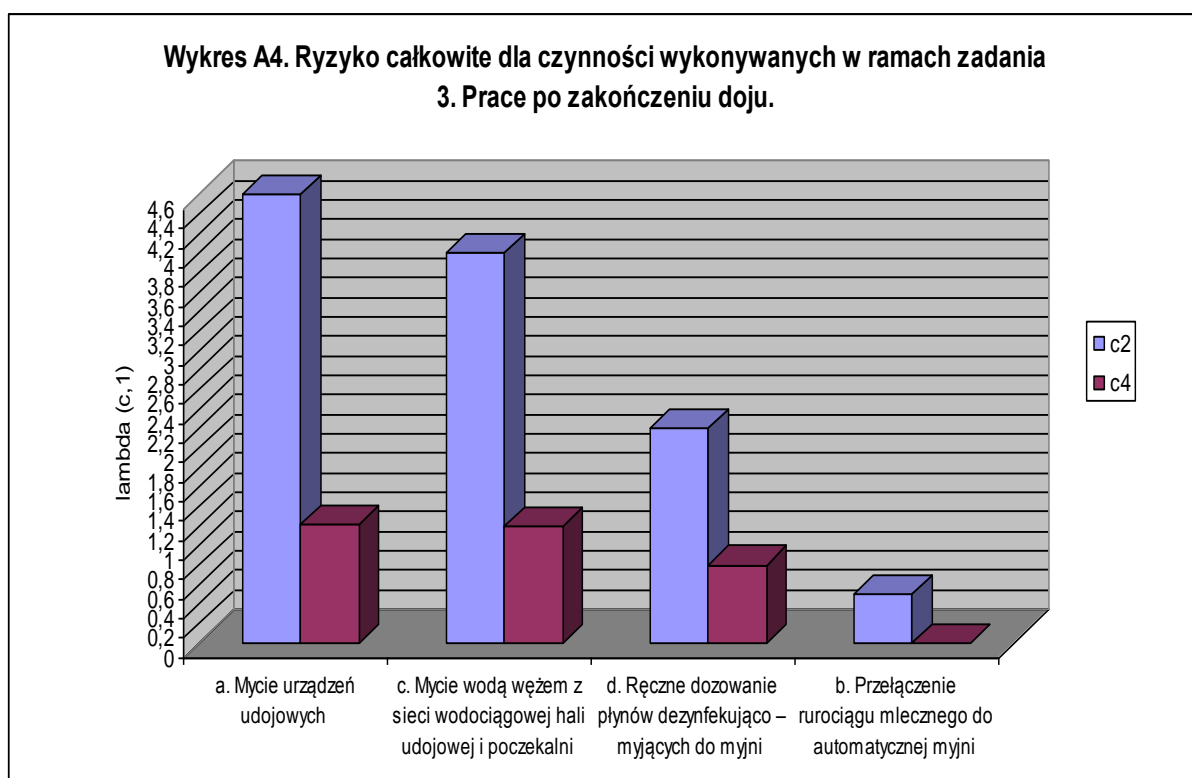

Na trzecim miejscu, pod względem poziom ryzyka całkowitego, znajduje się zadanie 4. Pomoc przy zabiegach weterynaryjnych. Największy wpływ na taki poziom ryzyka mają czynności: a. Wstrzykiwanie do wymienia leku; b. Smarowanie wymion maściami oraz f. Podawanie preparatów przeciwko bieguncce (wykres A3). Największy udział w tym poziomie ryzyka mają również zdarzenia związane z działaniem krów: A1 – kopnięcie i A2 – Nadeptnięcie oraz A4 – Bodnięcie (wykresy: A3a, A3b i A3c).

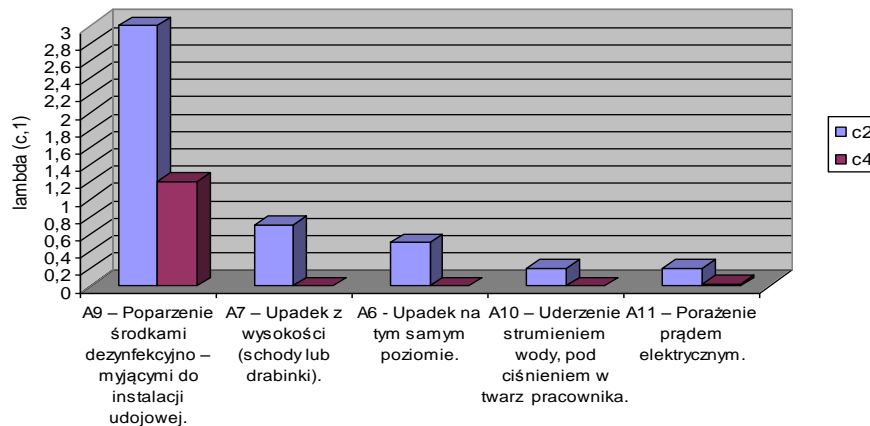

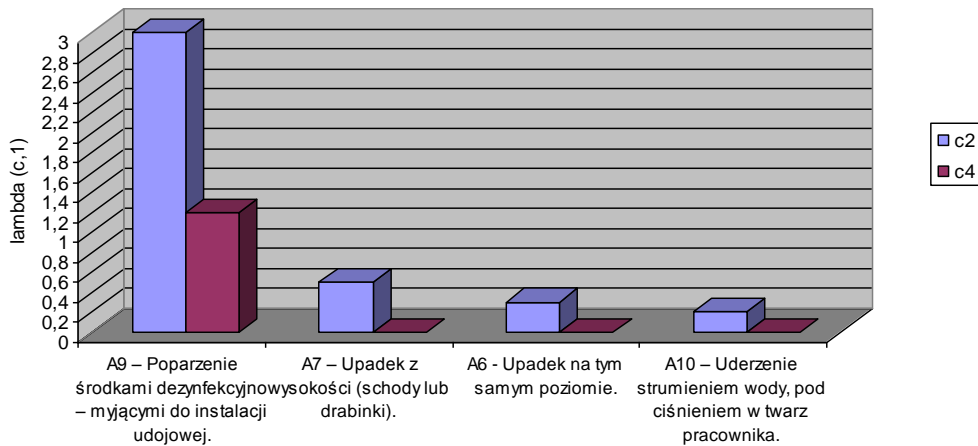
Na czwartym miejscu, pod względem poziomu ryzyka całkowitego, znajduje się zadanie 3. Prace po zakończeniu doju. Największy wpływ na taki poziom ryzyka mają głównie dwie czynności: a. Mycie urządzeń udojowych oraz c. Mycie wodą węzłem z sieci wodociągowej hali udojowej i poczekalni (wykres A4). Największy udział w tym poziomie ryzyka mają następujące zdarzenia (wykres A4a oraz A4b): A9 - Poparzenie środkami dezynfekcyjnymi, oraz A7 – upadek z wysokości. **Uwaga! Podkreślić należy że zdarzenie A9 - może mieć największy udział w ubytku zdrowia dojarza, nie mniejsze niż ciężkie uszkodzenie (c4). W związku z tym, należy bezwzględnie stosować ochrony osobiste wynikające z karty charakterystyki środka.**

Wykres A4a. Ryzyko cząstkowe dla zagrożeń przy czynności a. Mycie urządzeń udojowych wykonywanych w ramach zadania 3. Prace po zakończeniu doju.

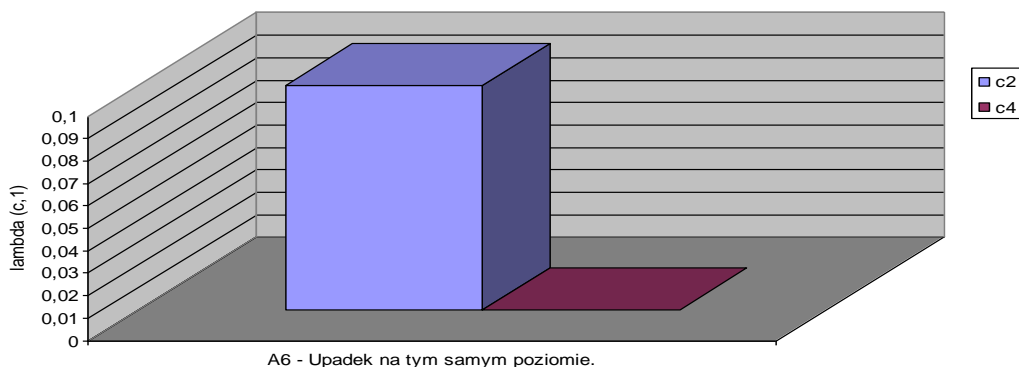

Wykres A4b. Ryzyko cząstkowe dla zagrożeń przy czynności c. Mycie wodą węzłem z sieci wodociągowej hali udojowej i poczekalni wykonywanej w ramach zadania 3. Prace po zakończeniu doju.

Na piątym miejscu, pod względem poziom ryzyka całkowitego, znajduje się zadanie 5. Prace przy próbnym dojach i wykonywaną w ramach tego zadania czynnością a. Przemieszczanie się po hali udojowej i zlewni mleka. Największy udział w tym poziomie ryzyka ma zdarzenie (wykres A5a) A6 – upadek na tym samym poziomie.

Wykres A5. Ryzyko cząstkowe dla zagrożenia przy czynności a. Przemieszczanie się po hali udojowej i zlewni mleka wykonywanej w ramach zadania 5. Prace przy próbnym dojach.

4. Propozycje poprawy bezpieczeństwa, wynikające z analizy.

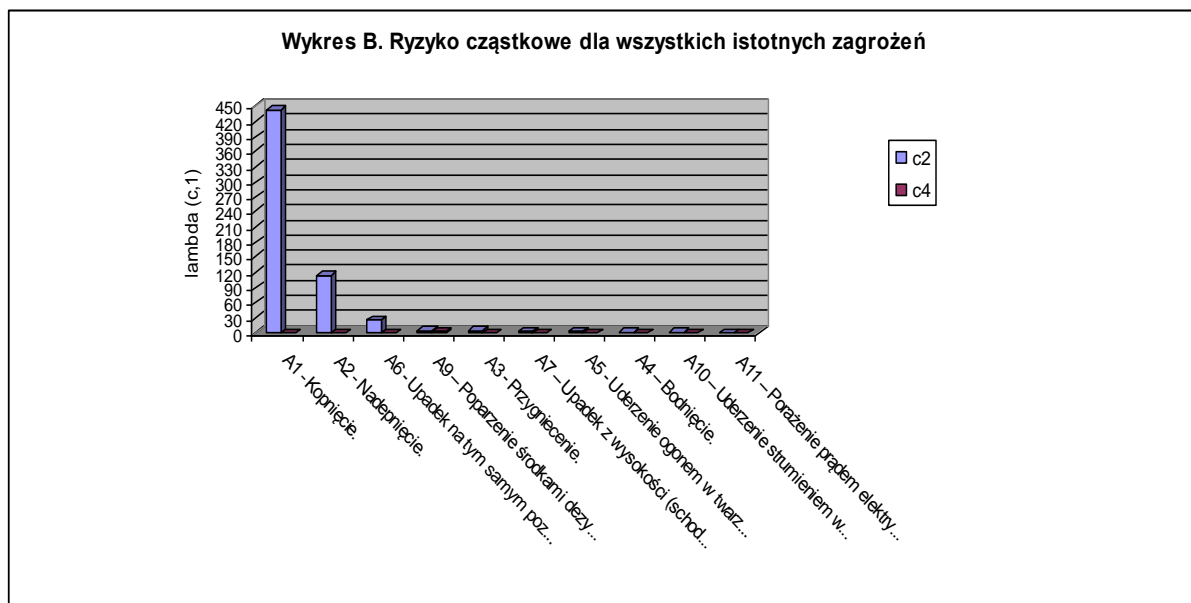
Ferma ....., zapewnia wysoki dobrostan zwierząt. Krowy są zadbane i względnie spokojne. Pracownicy mają dobre warunki pracy, a dój krów prowadzony jest za pomocą nowoczesnych urządzeń, które czynią pracę ergonomiczną i względnie bezpieczną. Stado jest wolne od chorób (białaczki, gruźlicy, brucelozy). Aby utrzymać taki stan, należy poczynić dalsze przedsięwzięcia profilaktyczne w tym względzie: m.in. narzędzia do obcinania racic, powinny być używane tylko na tej fermie. Uniemożliwi to ewentualny „import” chorób z innych ferm.

Jednak i w tak nowoczesnej oborze występuje wiele zdarzeń niepożądanych, które są poważnym zagrożeniem dla zdrowia i życia pracowników.

Analiza pokazuje, że poziom ryzyka wzrasta wraz z mniejszą możliwością przestrzennego rozdzielania ludzi i zwierząt. Dotyczy to najbardziej ryzykownych czynności związanych z wykonywanymi zadaniami: dojem właściwym, pracami przygotowawczymi do doju, oraz pomocy przy zabiegach weterynaryjnych. Przy tych zadaniach i wynikających z nich czynnościach występuje bezpośredni kontakt pracownika z dużym zwierzęciem, jakim jest krowa. Przeciwdziałamy zagrożeniom związanym z kopnięciem, bodnięciem, nadeptaniem czy przygnieciem poprzez stosowanie: poskromów, kajdan na nogi i biodra, unieruchomieniu ogona, stosowanie obuwia ochronnego z utwardzonym podnoskiem (szczególnie chroni stopy dojarza przed urazem związanym z nadeptaniem przez krowę).

Jak pokazuje wykres B, zagrożenie A1 – Kopnięcie stanowi największe zagrożenie dla zdrowia (c2) dojarza. Jednym z przyczyn tak wysokiego poziomu ryzyka może być względnie duży niepokój oraz lęklliwość krowy wynikający z warunków w jakich krowa przebywa (np. śliskie posadzki) czy strach przed dojarzem.

Bardzo ważnym elementem obniżającym wypadkowość jest wyposażenie wszystkich pracowników w obuwie robocze z podeszwą antypoślizgową oraz porządek i ład na drogach komunikacyjnych po których poruszają się pracownicy. Nie trzeba zapominać o posypywaniu piaskiem dróg, wokół obory, zimą. Ograniczy to do minimum ewentualne upadki, które jak pokazuje wykres B, stanowi duże ryzyko cząstkowe – c2 – A6 dla dojarza (na trzecim miejscu ze wszystkich zagrożeń).

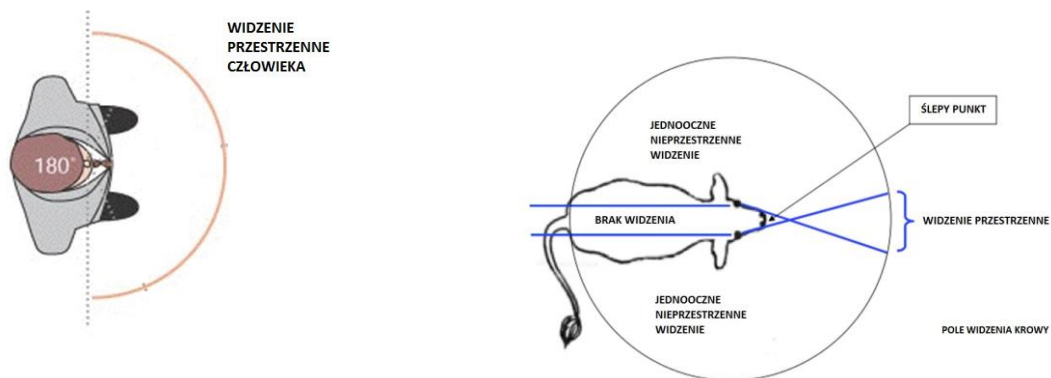
Tak nowoczesna hala udojowa nie wymaga planowania inwestycji poprawiających bezpieczeństwo pracy. Wykres B3 pokazuje, że największy udział w ryzyku całkowitym ma działanie krowy i jest prawie 30 - krotnie wyższa niż ryzyko całkowite wyliczone dla pozostałych zdarzeń. **Dlatego też należy dostarczyć dojarzowi szerokiej wiedzy dotyczącej: odbierania i oceny sygnałów nieustannie wysyłanych przez krowy i związanych z warunkami w jakich przebywają; działania zmysłów u krów, zachowań społecznych oraz grup w obrębie stada, hierarchii społecznej, przewodnika stada, okazywanie uczuć i strachu, zachowanie krów wchodzących do hali udojowej, zachowanie krów wychodzących z hali udojowej, spokój podczas dojenja, przyczyny niepokoju w hali udojowej. Powyższe zagadnienia powinny być przedmiotem szczegółowego instruktażu podczas szkoleń okresowych dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych – dojenja krów. Tylko znając te zagadnienia, dojarz może zmniejszyć szanse powstania danego zagrożenia lub sprawić, aby straty wynikające z powstałego zagrożenia pozostały jak najmniejsze.**

Na przykład pomocne do lepszego poznania krów jest zrozumienie, jak działają ich zmysły.

A nie jest to zagadnienie łatwe, gdyż krowy bardzo różnią się w tej kwestii od ludzi.

Słuch – krowy słyszą inaczej niż ludzie, ludzie słyszą najlepiej dźwięki o częstotliwości między 1000 a 4000 Hz. Krowy najlepiej słyszą dźwięki o częstotliwości około 8000 Hz. Wyższe tony krowy słyszą lepiej niż ludzie i słyszą one dźwięki, których ludzie nie słyszą.

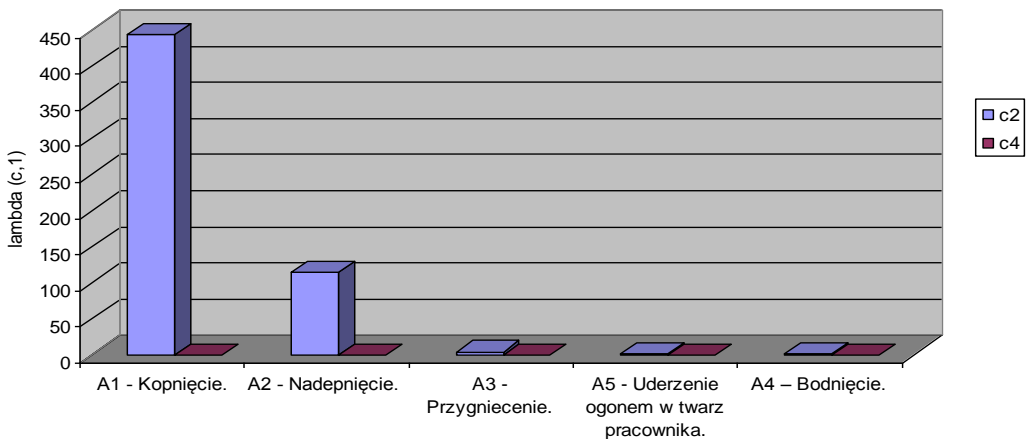
Wzrok – oczy krowy znajdują się po bokach głowy, dlatego jest ona w stanie widzieć w zasięgu niemal 360°, z wyjątkiem niewielkiego obszaru bezpośrednio z tyłu. **Ocenić odległość może jednak tylko w obszarze znajdującym się na wprost głowy**, gdyż wtedy patrzy obydwojma oczami, a takie widzenie jest niezbędne dla prawidłowej oceny odległości - fotografia poniżej .

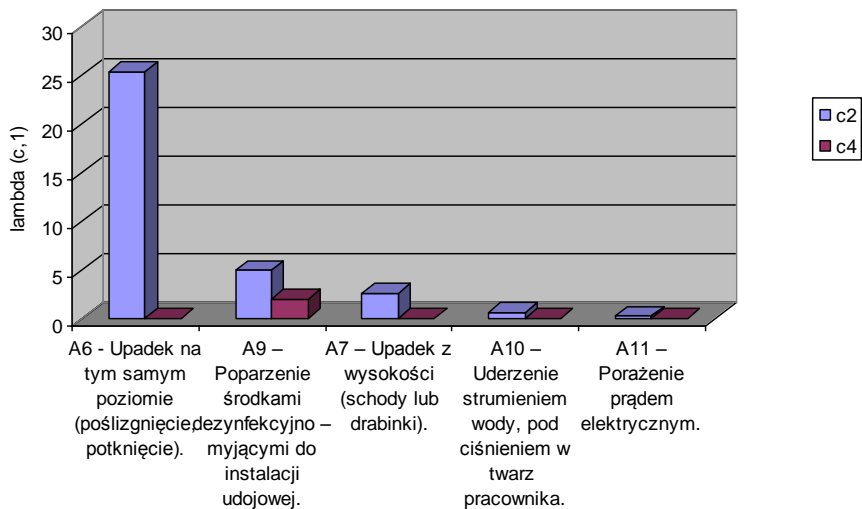
Do niespokojnej krowy dobrze jest zbliżyć się od tyłu lub na skos z boku, bo nie jest ona wtedy w stanie zobaczyć, że pracownik do niej się zbliża. **Do spokojnej krowy pracownik powinien podchodzić właśnie od strony przodu**, gdyż taka krowa chce pracownika dobrze widzieć. Krowy widzą z daleka mniej ostro niż ludzie, a ich widzenie światła i ciemności też jest inne niż u ludzi.

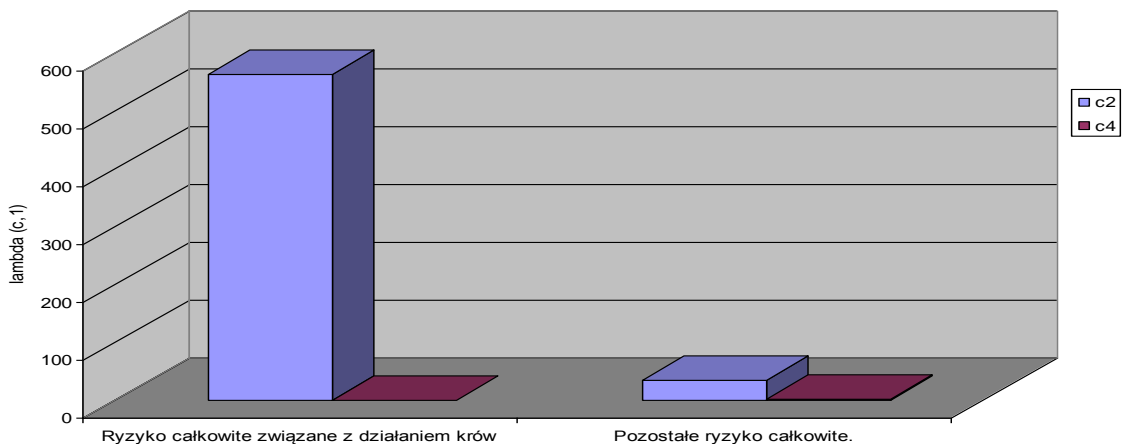
Wykres B1. Ryzyko cząstkowe dla zagrożeń wynikających z działania krów (A1,A2,A3,A4,A5).

Wykres B3. Ryzyko cząstkowe dla pozostałych zagrożeń (poza działaniem krowy)

Wykres B3. Ryzyko całkowite związane z działaniem krów oraz pozostałymi zdarzeniami niepożądanymi.

Bardzo ważna jest również kontrola opraw oświetleniowych w oborze, poczekalni i hali udojowej. Rekomendowane natężenie oświetlenia w oborze i poczekalni – 200 luks, pole pracy w hali udojowej – 400 - 500 luks (wskazane okresowe pomiary natężenia oświetlenia). Ochrona przed ewentualnymi chorobami odzwierzęcymi polega na przestrzeganiu przez pracowników podstawowych zasad higieny oraz częstemu myciu i dezynfekcji rąk, stosowanie rękawiczek ochronnych, zalecenia ochrony skóry (kremy, maści).

Opracował:

Marek MADEJ

Współpraca:

.....- główny specjalista d.s. produkcji zwierzęcej, kierownik fermy

.....- specjalista d.s. produkcji zwierzęcej

AKTUALIZACJA OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO NA STANOWISKU DOJENIA KRÓW

L.P.	Zakres aktualizacji ryzyka	Data aktualizacji	Imię i nazwisko osoby dokonującej aktualizacji , podpis
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			

Informacja o zapoznaniu się pracownika z ryzykiem zawodowym

Przedsiębiorstwo.....
Zakład .....
(nazwa firmy)

Ferma .....
(nazwa komórki organizacyjnej)

Oświadczenie

Oświadczam, że zostałam/em zapoznana/y z zagrożeniami i ryzykiem zawodowym związanym z wykonywanymi czynnościami na moim stanowisku pracy – z załączoną do niniejszego oświadczenia analizą i oceną ryzyka zawodowego na stanowisku **dojenia krów**. Przyjmuję do wiadomości zakres i rolę wdrożonych do stosowania zasad profilaktyki – zawartych w ocenie. Jestem świadoma/y, że ich niestosowanie powoduje wzrost ryzyka zawodowego – zwiększa prawdopodobieństwo zaistnienia wypadku czy choroby zawodowej.

Imię i nazwisko pracownika	Stanowisko (czynności)	Data	Podpis

Ocena ryzyka:

Informację przekazał:

TABELA 5. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ/SZACOWANIE I ANALIZA RYZYKA ZAWODOWEGO PRZY UŻYCIU METODY PROBABILISTYCZNEJ Λ - STANOWISKO DOJENIA KRÓW NA FERMIE BYDŁA ....., ZAKŁAD ....., Przedsiębiorstwo .....

Zadanie	Czynność	Zdarzenia niepożądane (A^k) – symbol oraz oznaczenia słowne	Przypuszczalne przyczyny	Możliwe konsekwencje (rodzaj i rozmiar)	Częstość zdarzeń w 1 roku	$Z(C_2,1)$	$Z(C_4,1)$	Ryzyko cząstkowe		Ryzyko całkowite dla czynności	
								$\Lambda(C_2,1)$	$\Lambda(C_4,1)$	$\Lambda(C_2,1)$	$\Lambda(C_4,1)$
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1.Opis zadania - prace przygotowawcze do doju	a. Sprawdzenie stanu technicznego i higienicznego urządzeń udojowych.	A6 – Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,1	0	0,1	0	0,4	0
		A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Potłuczenie, złamanie kończyn, uraz kręgosłupa	1,0	0,3	0	0,3	0		
	b. Przełączenie rurociągu mlecznego do schładzalnika mleka – wykładanie węża od automatycznej myjni i przełożenie tego węża do schładzalnika mleka.	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,2	0	0,2	0	0,5	0
		A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Potłuczenie, złamanie kończyn, uraz kręgosłupa	1,0	0,3	0	0,3	0		
	c. Napędzanie krów z obory do poczekalni hali udojowej - przemieszczanie się pieszo po terenie obory, otwieranie i zamykanie właściwych	A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie,	0,1	0,2	0	0,02	0	2,26	0
		A2 - Nadeptanie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn	0,1	0,2	0	0,02	0		
		A3 - Przygnięcie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Uraz ciała, żeber, kończyn	1,0	0,3	0	0,3	0		

bramek.	A4 – Bodnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Uraz ciała, żeber, kończyn	0,1	0,2	0	0,02	0		
	A5 - Uderzenie ogonem w twarz pracownika.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika, brak okularów	Uraz oka, przecięcie łuku brwiowego	2,0	0,5	0	1,0	0		
	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	3,0	0,3	0	0,9	0		
d. Wypędzanie krów z hali udojowej - przemieszczanie się pieszo po terenie hali udojowej, wchodzenie i wychodzenie do poczekalni po schodach.	A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie,	0,1	0,2	0	0,02	0	2,56	0
	A2 - Nadeknięcie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn	0,1	0,2	0	0,02	0		
	A3 - Przygnięcie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Uraz ciała, żeber, kończyn	1,0	0,3	0	0,3	0		
	A4 – Bodnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Uraz ciała, żeber, kończyn	0,1	0,2	0	0,02	0		
	A5 - Uderzenie ogonem w twarz pracownika.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika, brak okularów	Uraz oka, przecięcie łuku brwiowego	2,0	0,5	0	1,0	0		
	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	3,0	0,3	0	0,9	0		
	A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Potłuczenie, złamanie kończyn, uraz kręgosłupa	1,0	0,3	0	0,3	0		

2. Opis zadania - dój właściwy	e. Wytarcie strzyków (wielorazowe ręczniki).	A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie	240,0	0,5	0	120,0	0	120,1	0	
		A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,1	0	0,1	0			
	f. Przedzdojenie, sprawdzanie stanu zdrowotnego wymienia, w razie potrzeby wykonanie TOK-u.	A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie	60,0	0,5	0	30,0	0	33,7	0	
		A3 – Przygnięcie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Uraz ciała, żeber, kończyn	12,0	0,3	0	3,6	0			
		A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,1	0	0,1	0			
	g. Uzupelnianie olejów w pompach próżniowych.	A6 – Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,2	0	0,2	0	0,25	0,005	
		A11 – Porażenie prądem elektrycznym.	Brak zabezpieczenia przeciwporażeniowego, uszkodzony wyłącznik różnicowo - prądowy	Zatrzymanie akcji serca, poparzenie, śmierć	0,05	1,0	0,1	0,05	0,005			
	2. Opis zadania - dój właściwy	a. Włączanie aparatu udojowego.	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	0,05	0,1	0	0,005	0	0,005	0
		b. Zakładanie aparatu udojowego.	A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie ręki, stłuczenie	480,0	0,5	0	240,0	0		

c. Przemieszczanie się pieszo po hali udojowej.	A2 - Nadeptnięcie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn	180,0	0,5	0	90,0	0	340,005	0
	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	20,0	0,5	0	10,0	0		
	A6 – Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	20,0	0,5	0	10,0	0	10,2	0
	A10 – Uderzenie strumieniem wody w twarz pracownika.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak śr. ochrony indywidualnej	Uraz oka	2,0	0,1	0	0,2	0		
d. Wstrzyknięcie w udo krowy oxytocyny.	A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie	5,0	0,2	0				
	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,2	0				
e. Zakładanie plastikowej opaski na nogę leczonej krowy.	A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie	25,0	0,6	0	15,0	0	25,55	0
	A2 - Nadeptnięcie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn	15	0,7	0	10,5	0		
	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	0,1	0,5	0	0,05	0		

	f. Wstrzykiwanie leków do wymienia krowy.	A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie	25,0	0,6	0	15,0	0	16,45	0
		A2 - Nadeptnięcie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn	2,0	0,7	0	1,4	0		
		A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	0,1	0,5	0	0,05	0		
3. Opis zadania - prace po zakończeniu doju	a. Mycie urządzeń udojowych (aparatury udojowej, filtr mleka) roztworami myjącymi oraz płukanie wodą bezpośrednio po każdym doju - przemieszczanie się pieszo po hali udojowej, poczekalni i pomieszczeniu zlewni mleka i stacji pomp.	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,5	0	0,5	0	4,6	1,22
		A7 - Upadek z wysokości (schody lub drabinki).	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Potłuczenie, złamanie kończyn, uraz kręgosłupa	1,0	0,7	0	0,7	0		
		A9 - Poparzenie środkami dezynfekcyjnymi - myjącymi do instalacji udojowej.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak śr. ochrony indywidualnej	Poparzenie II stopnia	3,0	1,0	0,4	3,0	1,2		
		A10 - Uderzenie strumieniem wody, pod ciśnieniem w twarz pracownika.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak śr. ochrony indywidualnej	Uraz oka	2,0	0,1	0	0,2	0		
		A11 - Porażenie prądem elektrycznym.	Brak kontroli zabezpieczenia przeciwporażeniowego, uszkodzony wyłącznik różnicowo - prądowy	Zatrzymanie akcji serca, poparzenie, śmierć	0,2	1,0	0,1	0,2	0,02		
		A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,2	0	0,2	0		
	b. Przełączenie rurociągu mlecznego do automatycznej myjni - przekładanie	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,2	0	0,2	0	0,5	0

4. Opis zadania	węża od schładzalnika mleka i wkładanie tego węża do pistoletu automatycznej myjni.	A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Potłuczenie, złamanie kończyn, uraz kręgosłupa	1,0	0,3	0	0,3	0		
	c. Mycie wodą wężem z sieci wodociągowej hali udojowej i poczekalni (posadzki, ściany, wygradzenia), mycie myjką ciśnieniową urządzeń hali udojowej i zbiornika na mleko.	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,3	0	0,3	0	4,0	1,2
		A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Potłuczenie, złamanie kończyn, uraz kręgosłupa, śmierć	1,0	0,5	0	0,5	0		
		A9 – Poparzenie środkami dezynfekcyjno – myjącymi do instalacji udojowej.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak śr. ochrony indywidualnej	Poparzenie II stopnia	3,0	1,0	0,4	3,0	1,2		
		A10 – Uderzenie strumieniem wody, pod ciśnieniem w twarz pracownika.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak śr. ochrony indywidualnej	Uraz oka	2,0	0,1	0	0,2	0		
	d. Ręczne dozowanie płynów dezynfekująco – myjących do myjni	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,2	0	0,2	0	2,2	0,8
		A9 – Poparzenie środkami dezynfekcyjno – myjącymi do instalacji udojowej.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak śr. ochrony indywidualnej	Poparzenie II stopnia	2,0	1,0	0,4	2,0	0,8		
a. Wstrzyknięcie do wymienia leku.	A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie	25,0	0,6	0	15,0	0			

		A2 - Nadeptnięcie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn	15	0,7	0	10,5	0		
		A6 – Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	0,1	0,5	0	0,05	0	25,55	0
b. Smarowanie wymion maściami		A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie	10,0	0,5	0	5,0	0		
		A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	0,1	0,5	0	0,05	0	5,05	0
c. Znakowanie leczonych krów.		A1 - Kopnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn, stłuczenie	3,0	0,5	0	1,5	0		
		A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,5	0	0,5	0	2,0	0
d. Obcinanie ogonów krów.		A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,5	0	0,5	0	0,5	0
e. Kolczykowanie krów krów.		A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamania lub zwichnięcia kończyn	1,0	0,2	0	0,2	0		
		A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą	Potłuczenie, złamanie kończyn, uraz kręgosłupa	0,3333	0,3	0	0,0999	0	0,2999	0

			antypoślizgowa								
	f. Podawanie preparatów przeciwko biegunce.	A2 - Nadeptnięcie.	Brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Złamanie kończyn	5,0	0,4	0	2,0	0	3,2999	0
		A4 – Bodnięcie.	Agresja do krów, brak czujności, pośpiech, nieuwaga pracownika	Uraz ciała, żeber, kończyn	3,0	0,4	0	1,2	0		
		A7 – Upadek z wysokości (schody lub drabinki).	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Potłuczenie, złamanie kończyn, uraz kręgosłupa	0,3333	0,3	0	0,0999	0		
5. Prace przy próbnym dojach	a. Przemieszczanie się po hali udojowej i zlewni mleka.	A6 - Upadek na tym samym poziomie.	Nieuwaga pracownika, pośpiech, brak porządku na drogach komunikacyjnych, brak obuwia z podeszwą antypoślizgowa	Złamanie lub zwichnięcia kończyn	0,2	0,5	0	0,1	0	0,1	0